Sprong over het IJ en Oostbrug

Wethouder van der Horst
woensdag 26 februari 2025

Inhoud

Stand van zaken Oostbrug	
Beantwoording vragen overleg wethouder van 6 februari 2025	informeren
Planning	bespreken
Financiën	bespreken
Communicatie	bespreken
Tekstvoorstellen financiën VGR 2 Oostbrug	bespreken
Stand van zaken Sprong over het IJ	
Overig	
Bestuurlijke kalender	

2. Beantwoording vragen Periodiek Overleg 6 februai 2025

1. Is een demissionair College/demissionaire Gemeenteraad juridisch gezien bevoegd/gemandateerd om besluiten te nemen (zoals een Definitiebesluit Oostbrug)?
En zelfde vraag voor de situatie dat er nog onvoldoende dekking is voor het project?

- Ja juridisch gezien is dat mogelijk, het College/de Gemeenteraad zijn bevoegd om besluiten te nemen tot er een nieuw College/nieuwe Raad is geïnstalleerd

- Mores is in de praktijk dat Colleges/Raden meestal geen grote besluiten meer nemen aan het eind van hun bestuursperiode

- Het is een bestuurlijke afweging om in deze bestuursperiode wel of niet een Definitiebesluit Oostbrug te laten vaststellen door het College.

Vervolg beantwoording vragen

2. Wat is gecommuniceerd over de planning van de besluitvorming over de Oostbrug en wat over de kostenraming?

- **Over de planning** van het voorleggen aan het College van het Definitiebesluit is gecommuniceerd: Begin 2026 en één keer Q1 2026

- **Over de kostenraming Oostbrug** is gecommuniceerd:

Op blz. 49 van de actualisatie Nota van Uitgangspunten Sprong over het IJ 2022:

'*De kosten van de bruggen zijn sterk afhankelijk van de breedte van de brug en of er wel of geen OV overheen moet kunnen rijden. Daarnaast kennen alle kostenramingen een bandbreedte vanwege onzekerheden in de raming die passen bij de fase waarin de projecten zich nu bevinden.* En*: In deze fase zijn alleen de kosten geraamd van bouwwerken (tunnel, bruggen). Dit is inclusief de noodzakelijke wachtplaatsen op het IJ met voorzieningen voor binnenvaartschepen bij de hoofdoverspanning en oever- en geleidewerken voor de schepen. Kosten die gepaard gaan met noodzakelijke aanpassingen voor gebiedsontwikkeling (Hamerkwartier, NDSM-werf) en benodigde aansluitingen op het fiets- en OV-netwerk zijn niet meegenomen.*'

Vervolg beantwoording vragen

Vervolgens staat in de tabel op blz. 49 van de Actualisatie Nota van Uitgangspunten Sprong over het IJ 2022:

'Oostbrug zonder OV en met breedte van 12 meter: 196 – 260 miljoen aan verwachte investeringskosten, bedragen excl. BTW, prijspeil 2021.

In de Raadsvoordracht (16 februari 2025) bij de Actualisatie Nota van Uitgangspunten Sprong over het IJ 2022 staat onder het kopje 'raming' op blz. 15 en 16 te lezen:

'Er wordt een bandbreedte gebruikt (bij de ramingen van 3 oeververbindingen-MG) passend bij deze fase van het proces.'
'De verwachte bandbreedte voor investeringskosten van de Oost- en Westbrug zijn weergegeven in onderstaande tabel. Daarbij zijn zowel bruggen met OV in 2 genoemde breedtes meegenomen als de kosten van een brug zonder OV. De raming is gebaseerd op voldoende financiele ruimte voor die genereuze uitwerking. Dat betekent dat er voldoende financiele ruimte in zit om verschillende oplossingen toe te kunnen passen.'

3. Financiën

- Er is al langere tijd discussie tussen gemeente en Ministerie/RWS over de uitgangspunten waaraan de te bouwen brug moet voldoen.

- Reden: bij de concretisering van het ontwerp voor de Oostbrug werd aan gemeentezijde duidelijk dat de in de Actualisatie Nota van Uitgangspunten Sprong over het IJ 2022 vastgestelde uitgangspunten voor Sprong over het IJ (en daarmee ook voor de Oostbrug) niet toereikend zijn voor het maken van een goed functionerende, aanstrekkelijke, technisch maakbare en financieel haalbare brug.

- Discussiepunten zijn: de hoogte van de brug; de breedte van de nevengeul; op 1 of op 2 plekken in de brug beweegbare delen; en het aantal te realiseren ligplaatsen voor binnenvaartschepen in het oostelijk Binnen IJ.

- Tot nu toe is het niet gelukt hierover overeenstemming te bereiken met Ministerie/RWS

Vervolg financiën

De uitkomst van deze (nog niet beslechte) discussie met het Rijk over de uitgangspunten voor de Oostbrug heeft gevolgen voor het financiële plaatje:

- De huidige tussenraming laat zien dat de kosten voor zowel de brug zoals gewenst door Ministerie/RWS (op basis van de uitgangspunten Actualisatie NvU 2022) als de door Amsterdam gewenste brug (met een aantal wijzigingen in de uitgangspunten uit de NvU) hoger uitvallen dan de tot nu toe gehanteerde kostenraming van 325 miljoen prijspeil begin 2025.
- Daarbij is de huidige inschatting dat de kosten voor de brug zoals het Ministerie/RWS die wenst twee keer hoger uitkomen, bovenop deze 325 miljoen, dan de kosten voor de brug zoals Amsterdam die zou willen realiseren.
- Een mogelijke (gedeeltelijke) oplossingsrichting is het inzettten van de inkomsten uit parkeren in Noord voor de Oostbrug.

4. Planning

- Het proces om tot overeenstemming te komen met het Ministerie/RWS over de uitgangspunten voor de brug heeft meer tijd nodig.

- De gemeente/project Oostbrug voert vanaf nu, bij voorkeur met instemming van het Ministerie/RWS, de regie op het proces en bijbehorende planning om tot helderheid te komen over de toe te passen uitgangspunten en de positionering voor de Oostbrug.

- Hiervoor worden/zijn korte en langere termijn acties in gang gezet.

Vervolg planning

Korte termijn actie: stappenplan met einddatum

- Gemeente/project Oostbrug neemt regie door het maken van een stappenplan met duidelijke deadline (bijvoorbeeld 1 juli 2025) waarmee een zorgvuldig proces kan worden doorlopen met het Ministerie/RWS, met als doel het verkrijgen van overeenstemming dan wel duidelijkheid waar rijk en gemeente het wel/niet over eens zijn, wat betreft de uitgangspunten en de positionering van de brug.

- In het stappenplan is opgenomen: de werkplanning, heldere rolverdeling Ministerie/RWS en gemeente, heldere verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken voor de deelnemers aan het proces evenals een snel toegankelijke escalatieladder.

- Op de einddatum (voorstel 1 juli 2025) is daarmee duidelijk waar gemeente en rijk het wel of niet (geheel of gedeeltelijk) over eens zijn wat betreft de uitgangspunten, waarna beide partijen keuzes kunnen maken en besluiten kunnen nemen hoe zij verder willen met de uitgangspunten voor en positionering van de brug.

- Dit stappenplan wordt van tevoren door de gemeente op het juiste niveau

Vervolg planning

Langere termijn actie:

- Het is goed mogelijk dat er na 1 juli 2025 geconcludeerd moet worden dat de verschillen tussen Rijk en gemeente niet overbrugbaar zijn.

- Dan is escalatie op het juiste ambtelijke niveau nodig, daarna wellicht ook op bestuurlijk niveau. Dit moet na de voorgestelde deadline van 1 juli 2025 bepaald worden.

- Ter voorbereiding vindt eind maart 2025 overleg plaats tussen de AOG Oostbrug en AOG Sprong over het IJ met de directies van de bij de Oostbrug betrokken gemeentelijke diensten: G&O, EZ, R&D

- In dit overleg worden meerdere scenario's besproken voor het geval dat er geen overeenstemming komt met het Rijk over de uitgangspunten voor en positionering van de Oostbrug. Daarbij is er per scenario aandacht voor de gevolgen voor de financiën, planning, ruimtelijke kwaliteit van de brug, samenwerking gemeente/rijk.

5. Communicatie

- Vraag is op welk moment er genoeg duidelijkheid is om College, Gemeenteraad, partners Oostbrug en de stad te informeren over de ontwikkelingen in de planning en de financiën van project Oostbrug.

- Concreet is de vraag of en zo ja welke informatie u hierover mogelijk al wilt geven in de komende Voortgangsrapportage 2 (VGR2) voor de Oostbrug, nu gepland voor behandeling in het College van 25 maart 2025 en daarna TK naar de commissie MOW van 16 april 2025. Na de collegebehandeling zijn de stukken openbaar.

- Een andere mogelijkheid is om hierover te communiceren bij de volgende VGR 3 Oostbrug (over het eerste half jaar van 2025), gepland in oktober/november 2025.

- Streven is dat op 1 juli 2025 (beoogde deadline) de resultaten beschikbaar zijn uit het proces met het rijk over de uitgangspunten voor en positionering van de brug en kunnen de eventuele gevolgen daarvan voor de financiën en planning concreter gemaakt worden. Nadat daarover in samenspraak met u de balans is opgemaakt, kan de raad (en partners en stad) geïnformeerd worden bij de VGR 3 met concretere bevindingen over de financiën en de planning.

6. Tekstvoorstellen financiën voor in de VGR 2 Oostbrug

Twee tekstvoorstellen voor als u in de komende VGR2 Oostbrug al iets wilt opnemen over ontwikkelingen in de financiën van project Oostbrug .

Tekstvoorstel 1:

'De komende periode wordt het technisch ontwerp voor de Oostbrug en de positionering van de brug verder uitgewerkt, inclusief enkele kostenbepalende onderdelen daarvan, zoals de wijze van aanvaarbescherming, de fundering van de brug in relatie tot de oergeul, één of twee plekken met beweegbare delen in de brug. Na overeenstemming hierover met het Ministerie/RWS kan vervolgens een tussentijdse actualisatie van de kostenraming van het technisch ontwerp en eventuele overige scope voor project Oostbrug plaatsvinden. Dit heeft te maken met de financieringssystematiek bij dit soort projecten. In deze systematiek is de afspraak dat bij het besluit om een project te starten een kostenraming wordt toegevoegd. Deze kostenraming is globaal met grote onzekerheidsmarges omdat er nog geen concreet ontwerp gemaakt is. Wel moeten er op dat moment al budgetten vastgelegd worden. Pas in een volgende fase van het project komt er, door de meer (locatie-)specitieke concretisering van het project, meer scherpte in het plan. Op basis daarvan kunnen vervolgens concrete en realistische kostenramingen gemaakt worden. Ook kunnen er bijvoorbeeld marktontwikkelingen zijn, zoals de prijsontwikkeling van materialen, waardoor de kosten hoger worden. Dit geldt ook voor de Oostbrug.'

Vervolg tekstvoorstellen VGR 2 Oostbrug

Tekstvoorstel 2:

'Er is al langere tijd discussie tussen gemeente en Ministerie/RWS over de eerder in de Actualisatie Nota van Uitgangspunten Sprong over het IJ 2022 (inclusief voor de Oostbrug) vastgestelde uitgangspunten waaraan de te bouwen Oostbrug moet voldoen. Discussiepunten zijn: de hoogte van de brug; de breedte van de nevengeul; op 1 of op 2 plekken in de brug beweegbare delen; en het aantal te realiseren ligplaatsen voor binnenvaartschepen in het Oostelijk Binnen IJ. Tot nu toe is het niet gelukt hierover overeenstemming te bereiken met Ministerie/RWS. Een recent gemaakte tussenraming laat zien dat de kosten van zowel de brug zoals gewenst door het Ministerie/RWS (op basis van de uitgangspunten Actualisatie NvU 2022) als de door Amsterdam gewenste brug (met een aantal wijzigingen in de uitgangspunten uit de NvU) hoger uitvallen dan de tot nu toe gehanteerde kostenraming van 325 miljoen prijspeil begin 2025.
In deze fase van het project is nog niet te voorzien wat de exacte omvang van de kosten zal gaan worden. Verklaring voor deze ontwikkeling is mede te vinden in de financieringssystematiek bij dit soort projecten. In deze systematiek is de afspraak dat bij het besluit om een project te starten een kostenraming wordt toegevoegd. Deze kostenraming is globaal met grote onzekerheidsmarges omdat er nog geen concreet ontwerp gemaakt is. Wel moeten er op dat moment al budgetten vastgelegd worden. Pas in een volgende fase van het project komt er, door de meer (locatie-)specitieke concretisering van het project, meer scherpte in het plan. Op basis daarvan kunnen vervolgens concrete en realistische kostenramingen gemaakt worden. Ook kunnen er bijvoorbeeld marktontwikkelingen zijn, zoals de prijsontwikkeling van materialen, waardoor de kosten hoger worden. Dit geldt ook voor de Oostbrug.'

8. Bestuurlijke kalender

Datum	Onderwerp
26 februari 2025	Overleg WH met Sprong/Oostbrug
25 maart 2025 16 april 2025	In College: rapportage Grote Projecten 2e helft 2024 (inclusief Oostbrug) met raadsinformatiebrief TK naar de commissie MOW
8 mei 2025	Overleg WH met Sprong/Oostbrug
Oktober/november 2025	Rapportage Grote Projecten 1e helft 2025 (inclusief Oostbrug) met raadsinformatiebrief
N.t.b.	Collegebesluit over de bijdrage van de gemeente aan de dekking van de kosten voor de werkzaamheden van de Beheersgroep
N.t.b.	Bundeling van tussen-besluiten Oostbrug in College (?) (breedte brug, modaliteiten, liften en trappen) *Bespreekpunt: brengen we dit tot college of is instemming WH voldoende?*